

Oikeusministeriö; Tietosuojaa koskeva täydentävä lausunto ehdotuksesta yhdyskuntarakentamislainsäädännöstä

Oikeusministeriö on antanut lausunnon ehdotuksesta yhdyskuntarakentamislainsäädännöstä sekä siihen liittyvistä eräistä laeista VN/36213/2025-OM-66. Tämä lausunto täydentää kyseistä lausuntoa.

Henkilötietojen suoja

Esitysluonnoksen on tunnistettu sisältävän henkilötietojen suojaa koskevaa sääntelyä, ja esitysluonnoksesta ilmenee, että ehdotettu sääntely kuuluisi EU:n yleisen tietosuojalainsäädännön (EU) 2016/679 soveltamisalalle. Ehdotetun yhdyskuntarakentamislain 45 §:n nojalla kunnalla olisi oikeus kerätä ja säilyttää tietoaineistoa kunnan alueelle sijoitetuista teknisistä verkoista. Perustelujen mukaan tietoaineistoon sisältyisi henkilötietoja. Teknisen verkon omistajan tai haltijan olisi toimitettava tiedot kunnalle maksutta yhteentoimivassa ja koneluettavassa muodossa. Kunnan tiedonsaantioikeus ei koskisi salassa pidettäviä tietoja. Lisäksi ehdotetun 70 §:n mukaan kunta saisi käyttää verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) mukaisesti saamiaan tietoja maksujen määräämisessä. Kyseessä olisi vähäinen poikkeus käyttötarkoitussidonnaisuudesta (s. 107).

Ehdotetulla sääntelyllä ei arvioida olevan pääsääntöisesti vaikutusta henkilötietojen käsittelyyn. Uusia tietoaineistoja ei ehdoteta kerättäväksi, mutta esitysluonnoksessa ehdotetaan eräiden tietojen laatimista koneluettavassa muodossa. Esitysluonnoksen tiedonhallintavuorokausissa todetaan, että koneluettavien ja yhteentoimivien tietojen vaatimukset parantavat julkisen tiedon laatua ja hyödynnettävyyttä. (s. 39–40)

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Esitysluonnoksen säätämisyjärjestysperusteluissa on asianmukaisesti viitattu henkilötietojen suojan kannalta relevanttiin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön. Henkilötietojen käsittelyperuste yleisten alueiden rakentamisen ja hulevesien toiminnoissa olisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 momentin c alakohta. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että yhdyskuntarakentamislain 45 §:ään ehdotettu henkilötietoaineiston ylläpitoa koskeva sääntely vaikuttaa jättävän kunnalle merkittävää harkintavaltaa henkilötietojen käsittelyn suhteen. Tällaisessa tilanteessa henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteeksi voisi soveltua tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta.

Säännöskohtaisten perustelujen mukaan kunnan tarve yhdyskuntarakentamislain 45 §:n 1 momentissa tarkoitetun tietoaineiston tiedoille liittyä kadunpidon tai yleisten alueiden järjestämiseen, mutta kunta voisi harkintansa mukaan käyttää tietoja muihinkin ehdotetun lain mukaisten tehtäviensä hoitamiseen. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että henkilötietoja sisältävän tietoaineiston käyttötarkoituksesta ei ehdoteta säädettäväksi. Näin ollen myös 45 §:n 2 momenttiin ehdotetun ilmoitusvelvollisuuden sisältö jää hyvin väljäksi. Ehdotetun 45 §:n 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä toimitettavien koneluettavien tietojen sisällöstä, muodosta, rakenteesta ja toimittamisesta voitaisiin antaa ympäristöministeriön asetuksella. Tältä osin on kiinnitettävä huomiota siihen, että perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Näin ollen jatkovalmistelussa tulisi varmistaa, ettei säädösvallan delegoinnin yhteydessä mahdollisteta henkilötietojen suoja koskevien säännösten antamista asetuksella tai viranomais määräyksin.

Säätämisyjärjestysperusteluissa mainitaan, että tietosuoja-asetuksen kansallista liikkumavaraa voidaan käyttää 6 artiklan 2 kohdan perusteella. Kyseinen tietosuoja-asetuksen kohta olisi hyvä vielä selkeämmin kytkeä ehdotettuun sääntelyyn kertomalla, perustuisiko kansallisen liikkumavaran käyttö kyseiseen kohtaan. Tietosuoja-asetuksen mahdollistaman kansallisen liikkumavaran käyttö tulee myös perustella: täyttäisikö ehdotettu henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely yleisen edun mukaisen tavoitteen ja olisiko sääntely välttämätöntä ja oikeasuhtaista sillä tavoiteltuun päämäärään nähden.

Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään pitänyt tärkeänä, että siltä osin kuin Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (ks. PeVL 25/2005 vp). Valiokunta on tämän johdosta painottanut, että hallituksen esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (PeVL 26/2017 vp, s. 42; PeVL 2/2017 vp, s. 2; PeVL 44/2016 vp, s. 4). Esitysluonnoksen perusteluista tulisi siksi käydä säännöskohtaisesti ilmi, minkä EU-säännöksen salliman liikkumavaran tai sääntelyvelvoitteen

toteuttamisesta on kyse eli millä tavoin esitysluonnoksen on tarkoitus täydentää tai täsmentää tietosuojaa-asetusta.

Esitysluonnosta on tarpeen täsmentää tietosuojaoikeudellisten roolien osalta. Rekisterinpitäjistä ei ehdoteta säädettäväksi, mutta perustelujen mukaan rekisterinpitäjiä olisivat pääsääntöisesti kunnat. Perustelujen valossa jää epäselväksi, liittyisikö teknisiä verkkoja koskevan tietoaineiston rekisterinpitäjyyteen keskeisiä poikkeuksia ja voisiko rekisterinpitäjästä olla joissakin tapauksissa epäselvyyttä.

Ehdotetun yhdyskuntarakentamislain 45 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että teknisen verkon omistaja tai haltija voisi toimittaa tiedot Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ylläpitämään sijaintitietopalveluun, joka palvelisi myös kuntia. Kunnat saisivat kootusti tarvitsemansa tiedot valtiolta. Traficom tietosuojaoikeudellinen rooli jää perustelujen valossa epäselväksi, joten esitysluonnosta on tarpeen täsmentää tältä osin.

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

Lainsäädäntöneuvos

Corinna Tammenmaa

Liitteet
Jakelu

YM Ympäristöministeriö

Tiedoksi

VN/36213/2025-OM-68

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: